

S O K F É L E .

19. Szám. Béts. Martius 5-dikén.

1853

Emlékeztető, Jegyzetek.

M a r t i u s .

2° Mart. — 1814. N. B. hídát veret a' Marnén azon reményel hogy a' Soissons-i téreken eléri ellenségét. Elküldvén Bacler d'Albe követét Párisbá azon hírrel, hogy visszatakarodtak a' Poroszok, Ramignyt Chatillonba küldi, hogy Caulincourt ne hirtelenkedjék a' béke kötésével. — 1820. A' Bordeauxi Székes Egyház boltozatja bészakad; sok ember vesztí életét. — 1828. Don Miguel megérkezése zavart okoz Portugalliában.

3 Mart. — 1608. Rákótzý lemond az erdélyi Fejedelemségről. — 1814. N. B. keresztül megy a' Marnén, 's üzöbe 'veszi a' Poroszokat, kik a' legveszedelmesebb állásban vagynak. Jobbról elvágva a' Rheimsi úttól, balról Mortier 's Marmont által nyomva, előlről az Aisne patak által hátráltatva Soissons előtt, hol 1400 Lengyel fekszik; úgy látszik kéntelenek a' legbizonyosabb halállal szembe szálni, vagy a' fegyvert lerakni. — 1828. Don Pedro a' Portugalliai koronára való jussairól lemond Mária da Gloria leánya kedvéért.

4 Mart. — 1173 III-dik István Királyunk elhagyja a' thrónt. — 1789. Észak Amérika tartományai a' szabadság kivívása után ma létesülnek. New-Yorkban első Congressus. — 1459. III Fridrik magát Neustadtban megkoronáztatja Magyar Királynak. — 1810. Berthier Marsal megérkezik Bétsbe, hogy megkérje Mária Louisét Napoleonnak. — 1814. N. B. tsalatva látja magát reményében, hallván, hogy Soissons feladta magát Bülow Generálnak ki Belgiumból jött, 's Winzingerodével egyesült, mert a' Poroszok most hátran átkelhetnek a' Marnén; Schwartzenberg megszállja azomban Troyest. A' Frantziák tsak rövid idő óta érzik még hazájokban a' háború azon szörnyű pusztításait, mellyeket előbb katonáik idegen országokban hideg vérrrel követtek el; 's már sóvárganak béke után, elégtelenek azzal, ki nem hazája javát, hanem tsak familiája fényét tekinti.

5 Mart. — 1715. Kleist a' tavasz lelkes éneklőjének születése napja. — 1814. N. B. továbbá is üzöbe veszi a' Poroszokat, 's elküldi Corbineau Generált, hogy vegye meg Rheimst, míg Nansout y

Toldalék a' M. Kurírhoz,

elfoglalja a' Bery - au - Baci hidat. — 1832. Egy fényes, 's számos magyar követség előterjeszti Urunknak negyven évű ditső uralkodásának fényes ünnepén a' Magyarok kívánatit.

A' négy lábú állatok gyűlése.

A' négy lábúak hatalmas despotája, az izmos Oroszlán, egyszer szikla palotájában; mellyet ama nagy művész, a' Természet, kietlen rengetegekben még teremteskor alkotott — közgyűlést tartott. Tzélja volt, az azon eszközök feletti tanátskozás: miként lehetne, a' már olly sok százak óta rajtok kénytetés szerént uralkodó emberi- nem vas páltzája alól, magokat kivivni. Ímé — így menydörög a' bojtos Oroszlán, a' különbféle állatok jelen képviselőihez — ímé szőrünkkel, bőrünkkel fedik, — testünkkel, zsírunkkal táplálják magokat; ha mi nem vólnánk, a' hideg, éhség 's több megnevezhetetlen szükség miatt, már régen kivesztett vólna nemzetségjek a' földről, 's még a' mellett, hogy ezen magokban mezítelen, nyomorék állatokat, meleggél-eledellel tartjuk, őket számtalan gyönyörűségben, élet könnyebbségben részeltetjük: hány véres áldozatot kell tsak nem minden szempillantatban hártalan telhetetlenségeiknek bémutatnunk! — Nem! — ezt már tovább, körmeinkre és agyarainkra esküszöm, el nem nézhetjük! — Szóljatok ti jámbor ökrök nem szúrós töviset, haszontalan bogántot teremne e' a' föld számokra, szorgalmatos segítségtek nélkül? — Álljatok elő ti béketűrő juhok, — puha selymetek 's gyapjútok nélkül nem lennének e' az egymással szüntelenül tusakodó elemeknek, az égető nyár szikkasztó hevének, vagy a' fázékony tél jég birodalmának szomorú martalékvivá? 's még is a' háládatlanok, fáradhatatlan szolgálatotok, meghálálhatatlan jóságotok

jutalmául, kisdedeiteket szemeitek láttára öldösik le, sőt magatok is, — ki elébb ki utóbb — otromba fejszéik szédítő ütése, 's gyilkos késeik életöltogató szúrásai által verettettek le, hústok után éhező gyomrok gazdag megvendéglésére. Nem! — nagy Apám sárga serényére öldöklő agyarára, életfojtó körmeire esküszöm — ezt a' nagy igazságtalanságot már tovább el nem nézhetjük; — Véres hadat izenjük nékik, — vagynak éles körmeink, ezer halált ontó agyaraink, inas lábaink, izmos szarvaink — ezek lesznek azok az ellene állhatatlan fegyverek, mellyeknek bátor használása számunkra bizonyos győzedelmet készít. — Ezer *éljen*, ezer agyar tsattogtatás, köröm köszörülés zajos nesze hempelygé keresztül a' szikla-terem setétes boltozatit. — Tsendes lett a' gyűlésterem, 's a' róka, szónoki méltóságát éreztető komolysággal fel állta (haljuk haljuk.)

Szélesen kiterjedő birodalmaink hatalmas Fejedelme, győzhetetlen Oroszlán — és Ti, erővel, bátorsággal felfegyverkezett, minden rendű 's nemű képviselő! — Elkeseredve érzitek, hogy nemünk hóherjai, a' háladatlan emberek pusztító hatalma alatt, mindegyaránt olly régen nyögünk, — könyben lábbogó szemeitekből olvasom azt, valamint azt is, hogy annak goromba sújját nyakaitokról lerázni mindnyájan vágyva vágytok — mert lám mesterséges töreik, ravasz tselvetéseik miatt, közzülünk kinek élete bátorságes, tsak egy szempillantatig is? — Mely'k az közzülünk, kinek bőrével mint győzedelme büszke martalékával, az ember már ma nem ditsekedhetnék? Hadat hát, véres hadat a' kegyetlen emberi-nem ellen. Vagynak még bátor Oroszlánaink, — virágzik még a' temérdek testű elefánt faj, — él még a' győzni tanult tigris-nem, — nem holtak még ki a' vitéz párdutzok, — születnek még szelidíthetetlen hienáink, — nevedeknek a' havasokban

vas ölelésű medvéink, — tanyáznak még rengeteginkben mérész farkasok, 's menykő tsapású agyarral fel-fegyverkezett vadkanok. — Hanem vagynak ám szolgálkú lovak is, — készek ezek az embert győzedelmes szekerében vonni, a' szemigéző aranyos szerszámokért, készek az embert, a' bogláros tsótárért, a' brilláns nyeregért 's több e'féle tsetse-betséért hátokra felvenni; — vagynak ám még köztünk elég farktsóváló ebek, mellyek tsak azért, hogy az emberek tányérjaik körül nyalakodhassanak, készek nemzetjeket megtagadni, hazájokat elhagyni, — 's a' rengetegek, a' barlangok horpadósinak, a' ligetek szövevényinek, és a' magános pusztáknak édenében virágzó arany szabadságot feláldozni, 's az emberek udvarában átsorogni, sőt több ártatlan állat társaikat halálra üldözni, hogy a' küszöb-öri hivatalt megnyerhessék; — vagynak köztünk sok sompolygó matskák, mellyek egy falat túróért, egy kis tejfelért, készek tigris természetjeket levetkezni, éles körmeiket megtompítani, hogy az emberekkel bohóskodhassanak, készek erőtlenebb honfiakon kegyetlenkedni. — De azt mondjátok talán hatalmas képviselők: hadd legyenek ök szolgálk, hitetlen honfiak, benne nemünk nem sokat vesz, — a' gyáva ló, a' tsapodár eb, a' hízelkedő matska, abban az esetben is, ha szabadságunkat vérontással kellene kivívnunk, nem igen vólnának haszna vehetők. — Az én állításom ellenkező. A' példák vonnak magok után; félő, hogy a' hiú ló alaton példája közzülünk másokat is maga után ketsegtet. — És nem országos kárt tesznek e' az ebeknek több nemei, midön gyors futású kurirjainkat, a' deli termetű szarvasokat, a' kartsú özeket, az ijedésre reá kaptott nyúlakat, 's több ilyen alacsonyabb sorsú atyánkfiait üldözik, nyughatatlankodtatják, fogyasztják? — Nem fájdalmas sebeket ejte-

nek e' a' matskák, midőn a' potzokok virágzó és szélesen kiterjedő nemzetségén tirankodnak? Alatson helyzetetésű állatotskáknak látszanak ezek hozzánk képest, de ki nem tudja közzülünk, mely hasznos szolgálásokat tehetnek a' különbféle török, hálók, és veszedelmünkre készült tzeleszközök megrágásánál fogva, mellyeknek álnok szövevényei, az emberi hatalomnak meghódolni — téged is kényszerítnek vadonok rettetes Ura, hatalmas Oroszlán? — Hadat hát ellenek, pusztító hadat, mely tsak a' mindnyájunk előtt gyűlöletes emberi nem kiirtásával engesztelődjék meg (tetszés). Hanem egy a' nagy hijjány — folytatja tovább beszédét — mellyet mindegyütt kéntelenek vagyunk érezni (mély tsendesség). Van oroszláni erőnk, izmos elefánt testünk, tigrisi bátorságunk, párdutzi vitézségünk, hajthatatlan hiena nyakunk, birkozásban medve jártasságunk, farkasi mérészségünk: de bezzeg nints ember eszünk, 's ezzel párosított műveltségünk, — pedig ez tenné fel a' ragyogó koronát, fentebb előszámláltam — jelességeinkre! —

Az okos róka beszédét szemlesütve igazlák a' jelenlévők: „Solvatur sessio“ dörmögé az Oroszlán; több közgyűlést tartottak e' vagy nem 's mit végeztek? nem tudatik. Újabb hírek után, a' róka hirtelen eltűntét, kesergik rokonjai.

Az élet' philosophiájához.

(Vidám tekintet az élet korba.)

Szívre hátók, és igazak Bonstettennek, Zschokkéhoz intézett levelében eme szavai: „Tsudálatos lény valóban az életkor! Életem' hatvanadik évében sokat buvárkodtam a' halálról. A' szűk tájékok' keskeny küszöbén lelém fel magamat, a' hol a' kéretlen halálnál

semmi sem bizonyosb. Ezt gyakorta szemlélém vizsga szemeim előtt; de minthogy el nem jött, 's magamat százszor kijátszottnak véltem, ezen gondolatban rögző elmellőzhetetlen kedv-kórság tölem eltávozik, 's végre a' halált tzelző gondolat az ezt nyomozó hitel tsaknem gyökerestől kidült. Néha néha betegség sullya alatt sínlődék; de a' vidulásnak enyhítő szelleme átfutá keblemet, jöllehet ön magamnak mondanom kellett „Vén vagyok.“ Tíz esztendő legördült, és — megsökkent erőm, tespedéséből kivergődött, annyira, hogy ezen idő ponttól gyakran eme szavakkal kelnék elő: „Mégvéhedeht koromban ennek vagy annak végre hajtására megkivántató tehetséggel szűkölködtem.“ Vóltam mértékletes, vidor, 's mindenre eltökéllt akarató. Midőn a' halálnak gondolatja nyugtomat háborító, az ennek félelméről szólló könyv szakaszt keresztül olvasám, 's a' letsendesedés édes ketseit érzém. Két hónappal ez előtt hirtelen gyenge, töredékeny, és érzeményimben hanyatló lettem. Nap alkonyatkor különös halál-érzést vevék észre belsömben — egyszerre elshantak gondolatim, mint a' tenger tornyozó hullámja az irtóztató éjnek örvényében. Zokogám magamban: „Az a' halál!“ De azon órától fogva az élet, és egészség naponként nevededett, annyira, hogy én most, mint három évek előtt érzem létemet. Régtől ólta nem függesztem már a' halálra gondolatomat — mivel ez az eszmélyedés unalmamra esik. — Kimerítém minden vizsgálatimat, és imé! — „Mindég ugyan azonvígasztalásnak engem átölelő karjain nyugszom: „Mi semmit sem tudunk; de egy gondolkodó valóság kormányozza a' világot.“

Barátja, a' kihez ezen szavak intézve vóltak felele: „A' mit nékem az életkor köréről közölsz, valóban a' legkedvesebb, és leveled értékkel tellyesb, mint Ci-

ceronak hoszzú irománya de Senectute. Hoszzú tapasztalatidnak 's alapos gondolkozásod módjának édes nedv-tseppjeit adod, — ó bort, melly többé nem részegit, hanem mélyen erősít. Nagyobb volt 30 esztendőmtől rettegésem, mint az 50-k számtól félelmem. Én megöregedtem mint te, és oly vén lészek mint te.

Mi örökké létezőnk.

Trémel Miklós.

P. N. P.

A' Katakombák.

Paris' nevezetességei közé tartoznak kétségkívül a' Katakombák, mellyek délre esnek a' várostól, ezekhez vezet egy szabad grádits *Baricre d' enfer* nevű épületben, melly nyugotra van az Orleánsi úttól. Ezen grádits nyoltz lábnyira vezet a' föld alá innen, az embert majd fértályórányira eljut egy majd szűkebb majd szélesebb járásba, a' valódi Katakombákhoz. Ezek egy elrekesztett 's szorgosan elzárt kerületet formálnak, a' hová 1786-ban tsontok a' templomokból és temetőkből hordattak. Itt a' föld gyomrában az ember számtalan járásokra 's teremekre talál, mellyek ember tsontokkal fel vannak ékesítve, némely helyeken tsontokból formált oltárokat is lehet találni. A' kijárárs vagyon 18,000 lábnyira az Orleánsi úttól, melly alatt el kell menni; — azt mondják, hogy még egy út a' Seine' feneke alatt volna. (?) Ugyan mire szolgálhat vagy legalább szolgálhatott ez a' különös *memento mori*.

A' Szitziliában Melitta városa mellett lévő Katakombák az emberi kéz' remek munkáji közé tartoznak; azt mondják, hogy 13,000 ölnyire elterjednek a' föld alatt. Azon számtalan elágazások, mellyekre a' katakombák oszlnak, labyrinthust formálnak, mellyben már többen, kik mélyebben bémenni bátorkodtak elvesztek, meg nem találhatván többé a' kijárást.

Egy véletlen el halt barátom sír - halmára.
Miskoltzon.

Vándor! ha méla pillantatod
 Át-élt szép korod hajdani
 Ró'sáin kedvtelve nyugtatod,
 'S e' sirra talál tévedni:
 Mond meg, hogy te egy ifjút láttal
 Jót, és szépet mint egy virág szál:
 A' kinek a' bal sors élte
 Virágit korán le tépte!
 Óh! ha ekkor, bús estén egy két —
 Szív szánakozva, könnyező
 Szemmel árúlja el érzetét:
 'S nyugtalan kérdi „hol van Ő?”
 Állj meg itt! 's akkor el fogódott
 Szívvel mutass síromra — „nézd ott —
 Ott van az ifjú! 's e' sir-kő
 Alatt itt hamvad, 's nyugszik Ő!!!
 —ch.

Rejtett szó.

Vedd e' két tagu szót; szóllítsd bizakodva barátod'
 Első tagjával: ha betűt melléje ragasztol
 'S meghúzod közepét tágas hely lészen az akkor:
 Így megfordítván táplálja majorjaid'; és ha
 Nem vagy elég hátor, megrettensz másodikától
 A' szónak közepét ékelvén; vissza felé mondd
 Földmérők teszik azt: Házad nagy része egészen.
 Röck István.

Megfejtés a' 18. számban: Sír.

Igazítás. A' 16-dik számu Sokfélének 115. lapján — egész mondás
 — helyet = mondásokra, — mitsudoe — beszieduat = mi-
 tsudo at besziedue, — kivarju = kiváju, — utsino = utsi-
 neno, — add = adj, — vágj = agj = adj, — kell tenni és
 olvasni.